Правителствено дарение, целящо да обезщети предприятието за текущо възникнали разходи се признава като приход на систематична база в същия период, в който са възникнали разходите.

Правителствено дарение или дарения от трети лица, целящи да компенсират предприятието за направени разходи по придобиване на амортизируеми активи, се признава като приход от финансиране пропорционално на начислената за периода амортизацията на активите, придобити с полученото финансиране.

Правителствени дарения от трети лица, свързани с придобиването на неамортизируеми активи, се признава като приход от финансиране на определена от предприятието база, свързана с условията на дарението.

За отчетната 2022 година приходите от финансирания на дружеството са 31 хил. лв. (2021 г.: 2 хил. лв.). Получените безвъзмездни средства през 2022 г. са компенсации за покриване високата цена на ел. енергия съгл. РМС № 30/ 25.01.22 г., РМС № 534/29.07.22 г. и РМС № 710/29.09.22 г.

2.5.2. Приходи за бъдещи периоди

Към 31.12.2022 г. има отчетени приходи за бъдещи периоди в размер на 139 хил. лева. (31.12.2021 г.: 194 хил. лв.). Те отразяват фактурирани услуги на клиенти, които ще бъдат извършени от „КЛОК“ АД през 2023.

2. 6. Финансови инструменти и управление на финансовия риск

2. 6. 1. Финансови инструменти

Финансов инструмент е договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Дружеството признава финансовия актив или финансовия пасив в своя счетоводен баланс, единствено когато стане страна в договорните условия на инструмента.

Дружеството отписва изцяло или частично финансовите си инструменти, когато договорените права или задължения по тях бъдат погасени, т. е. при реализиране на правата или уреждане на задълженията, при отказ от правата или отменяне на задълженията или при изтичане на срока за реализиране на правата или за уреждане на задълженията.

Оценка и класификация на финансовите инструменти при първоначално придобиване

При първоначалното придобиване финансовите инструменти се оценяват по цена на придобиване, която включва справедливата стойност на даденото (при финансов актив) или полученото (при финансов пасив) за него вложение, както и разходите по извършване на сделка с финансови инструменти.

Финансовите активи се класифицират в зависимост от целта и предназначението им към датата на придобиване в следните групи (категории):

1) кредити и вземания, възникнали първоначално в предприятието чрез директно предоставяне на пари, стоки или услуги на дадени дебитори;

2) финансови активи, държани до настъпване на падеж – финансови активи с фиксирано или определяемо плащане и фиксиран падеж, които предприятието има положителното намерение и възможност да запази до настъпване на падежа им;

3) финансови активи, държани за търгуване, които са придобити от предприятието с цел получаване на печалба, произтичаща от краткосрочни колебания в цените или в дилърски марж;

4) финансови активи, обявени за продажба - всички финансови активи, които не могат да се класифицират в предходните групи.

Финансовите пасиви се класифицират на датата на тяхното признаване съобразно целта при поемането им в следните групи (категории):

1) първоначално възникнали в предприятието финансови пасиви, които са създадени от предприятието чрез директно получаване на пари, стоки или услуги от дадени кредитори;

2) финансови пасиви, държани до настъпване на падеж, които представляват финансови пасиви с фиксирано или определяемо плащане и фиксиран падеж, които предприятието има положителното намерение и възможност да запази до настъпване на падежа им;

3) Финансови пасиви, държани за търгуване, поети от предприятието с цел получаване на печалба, произтичаща от краткосрочни колебания в цените или в дилърските маржове.

Оценка и класификация на финансовите инструменти след първоначално придобиване

В съответствие с изискванията на СС 32 Финансови инструменти, Дружеството оценява финансовите си активи след първоначално придобиване:

А) по справедлива стойност:

– финансовите активи, държани за търгуване и финансовите си активи, обявени за продажба;

- финансовите пасиви, класифицирани като държани за търгуване.

Б) по амортизируема стойност чрез метода на ефективната лихва:

– финансовите активи, държани до настъпване на падеж и първоначално възникналите в Дружеството кредити и вземания, недържани за търгуване, когато имат фиксиран падеж;

- финансовите пасиви, класифицирани като държани до настъпване на падеж и финансовите пасиви, класифицирани като възникнали първоначално в предприятието.

В) по себестойност - заеми и вземания, предоставени от предприятието, които нямат фиксиран падеж.

Балансовите стойности към 31 декември на 2022 година и 2021 година по категориите, определени в съответствие с изискванията на СС 32 Финансови инструменти, са следните:

Категории финансови инструменти:

	31.12.2022 г. **хил. лв.**	**31.12.2021 г.** **хил. лв.**
Финансови активи:		
Предоставени депозити	56	35
Вземания от клиенти	92	79
Вземания от предприятия от група	394	287
Парични средства	2643	2716
Общо:	**3185**	**3117**
Финансови пасиви, отчитани по амортизируема стойност:		
Задължения към доставчици	220	97
Задължения към предприятия от група	-	10
Други задължения	1	1

Общо:	**221**	**108**

2. 6. 2. Управление на финансовия риск

Използването на финансови инструменти излага Дружеството на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливите стойности и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и лихвен риск.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството и на привлечения от него заемен капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на дружеството, съгласно политиката определена от Съвета на директорите. Последните са приели основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти. Поради това то е изложено на валутен риск, основно спрямо британската лира. Част от приходите на дружеството се формират от предоставянето на услуги, договорени за плащане в британски лири. Същевременно, дружеството закупува външни услуги в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар и на британската лира спрямо българския лев при бъдещите стопански операции и по признатите валутни активи и пасиви.

Останалата част от операциите на дружеството обичайно са деноминирани в български лева и/или в евро.

За контролиране на валутния риск в дружеството има въведена система на планиране на обмяната на чуждестранна валута, както и процедури за ежеседмично наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и британската лира, и контрол върху предстоящи плащания.

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута са представени, както следва:

Валутен анализ **31 декември 2022 г.**	**в EUR**	**в GBP**	**в български лева**	**Общо**
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи				
Предоставени депозити	21	-	35	56
Вземания от клиенти	13	-	79	92
Вземания от предприятия от група	-	394	-	394
Парични средства	21	2449	173	2643
Общо финансови активи:	***55***	***2843***	***287***	***3185***

Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	166	-	54	220
Задължения към предприятия от група	-	-	-	-
Други задължения	-	-	1	1
Общо финансови пасиви:	***166***	-	***55***	***221***

Валутен анализ **31 декември 2021 г.**	**в EUR**	**в GBP**	**в български лева**	**Общо**
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи				
Предоставени депозити	-	-	35	35
Вземания от клиенти	-	-	79	79
Вземания от предприятия от група	-	287	-	287
Парични средства	28	2181	507	2716
Общо финансови активи:	***28***	***2468***	***621***	***3117***
Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	47	-	50	97
Задължения към предприятия от група	10	-	-	10
Други задължения	-	-	1	1
Общо финансови пасиви:	***57***	-	***51***	***108***

Ценови риск

Дружеството не е изложено на съществен риск от негативни промени в цените на стоките и услугите, обект на неговите операции, тъй като съгласно договорните отношения с доставчиците и клиентите, те са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо цените на пазара и защото те са специфични и за определен кръг клиенти или доставчици, при които има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара.

Лихвен риск

Дружеството не е изложено на лихвен риск, понеже няма финансови активи и пасиви, които се влияят от лихвените равнища.

Кредитен риск

Финансовите активи, които потенциално излагат Дружеството на кредитен риск, са предимно вземания по продажби и предоставените заеми. Понеже дружеството няма предоставени заеми, кредитния риск произтича предимно от случаите, когато клиентите не изплатят своите задължения в договорения размер или на уговорената дата и по този начин Дружеството реализира финансова загуба. Политиката на ръководството в тази област е насочена към осъществяване на продажби на услуги на клиенти с подходяща кредитна репутация, а в определени случаи – предплащане на стоки и услуги. С цел намаляване на кредитния риск дружеството предоставя допълнителни отстъпки в случай на предплащане на абонаментни услуги за периоди по-големи от една година.

Кредитният риск на паричните средства по банкови сметки е минимален, тъй като Дружеството работи само с банки с висок кредитен рейтинг.

Балансовата стойност на финансовите активи, нетно от признатите загуби от обезценки, представлява максималната изложеност на Дружеството на кредитен риск.

Ликвиден риск

Ликвидният риск произтича от възможността Дружеството да не погаси в договорения размер или изобщо финансов пасив, или да го погаси в оригинално договорения размер, но на по-късна дата от уговорената. Политиката в тази връзка е насочена към гарантиране на достатъчно ликвидни средства, с които да бъдат обслужени задълженията, когато те станат изискуеми. Такива ликвидни средства Дружеството акумулира от основната си стопанска дейност, генерираща достатъчни оперативни потоци.

3. ПРИЗНАВАНЕ НА ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

3.1. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципите за начисляване и за съпоставимост до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от тяхната собственост преминават в купувача.

При предоставянето на услуги приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на баланса, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставените на клиенти по различни схеми отстъпки и рабати.

При продажби на изплащане приходът се признава, когато има основание за това, без значение дали има получено плащане.

Основната дейност на Дружеството е свързана със създаване на високо стандартизирани софтуерни продукти и решения, които може да бъдат главно използвани от клиенти, развиващи дейност в сферата на хотелиерските и ресторантьорски услуги.

Основните приходи, които Дружеството генерира са свързани с продажба на лиценз за ползване на софтуер, предоставяне на лиценз за ползване под формата на „Софтуер като услуга“ (SaaS), поддръжка на софтуер.

Софтуерен лиценз

Приходите от софтуерен лиценз представляват всички суми, които Дружеството е признало от предоставяне на правото за използване на собствените си софтуерни продукти на клиенти, чрез договор за продажба на лицензиран софтуерен продукт. В стойността на приходите от лиценз не се включват суми, отнасящи се до последващата му поддръжка.

При признаване на приход от лицензионни такси Дружеството се води от правилото за какъв срок е предоставено правото на ползване на софтуерните продукти, обект на лицензиране.

Абонаментно обслужване